

PROIECT MULTILATERAL COMENIUS

ARHITECTURĂ ȘI RELIGII – SĂ NE CUNOAȘTEM REGIUNILE

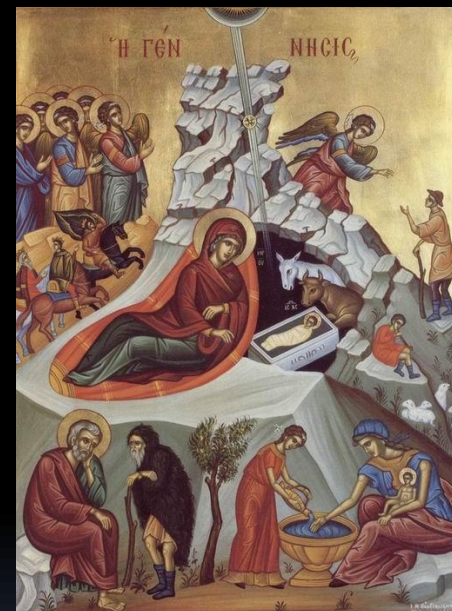
TRADIȚII ȘI OBICEIURI

DE CRĂCIUN, ANUL NOU ȘI BOBOTEAZĂ

GRUPUL ȘCOLAR “VALERIU BRANIȘTE” / LUGOJ / ROMÂNIA
ACTIVITATE: DECEMBRIE 2010

Obiceiuri și datini din străbuni

- Sărbătorile de iarnă sunt, înainte de toate, sărbătorile schimbării anului. Ele se desfășoară între 24 decembrie și 7 ianuarie și au ca punct central Crăciunul și Anul Nou. Repertoriul lor bogat cuprinde: colindele, plugușorul, buhaiul, urarea cu sorcova, jocurile cu măști: Capra, cântecele de stea, Irozii, Vicleimul etc.

Șezătoare

Pregătirea pentru colindat se făcea din timp.

Se organizau șezători, în casa unui gospodar unde se adunau tineri și vârstnici din tot satul.

Femeile torceau, cântau, colindau. Se discuta despre evenimentele din sat, se puneau la cale nunți...Se formau cetele de colindători.

Astăzi, fiecare dintre noi devenim vestitorii Nașterii Domnului prin colinde. Versurile lor ne aduc aproape de ieslea din Betleem, de minunea petrecută în noaptea sfântă, de iubirea lui Dumnezeu pentru noi, fiii Săi, de darul pe care ni-l face prin venirea Fiului Său în lume.

- Începând cu întâia zi de Crăciun și în următoarele zile ale acestei sărbători, copiii umblă cu Steaua, cântând colinde de stea prin care vestesc nașterea lui Iisus Hristos.

Bună seara lui Crăciun.

- În jurul orelor 21.00, încep să umble cu colinda feciorii și fetele mai mari, cei care au participat la șezători, între prieteni și cei care formează Vergelul.
- La colindat participă efectiv tot satul, astfel: de cu seară, colindă copiii mai mici, de la vârsta de 3-4 ani până la cei de 13-14 ani. În afară de colindat ei mai umblă și cu Steaua, cu Capra sau cu Irozii.
- De la orele 22.00-23.00 înainte încep să umble cu colinda tinerii căsătoriți, până la vârsta de 40-45 de ani. Se grupează câte 2-3 familii și umblă la colindat între ei sau pe la prieteni ori vecini.
- După miezul nopții pornesc la colindat și bătrânii (bărbați în special), pe la vecini ori pe la neamuri.
- Tradiția cere ca, aceia care umblau la colindat, să fie organizați după vârstă, în cete, de la un număr minim de 6-8 persoane, ajungându-se până chiar la 25-30 de persoane.

Irozii – Vicleemul- Teatru religios

Personaje:

Craii de la Răsărit: Gașpar, Melchior, Baltazar, Îngerul , Păstorii , Regele Irod , Soldatul , Preotul.

"Vicleemul" sau "Irozii" este datina prin care tinerii reprezintă la Crăciun nașterea lui Iisus Hristos, șiretenia lui Irod, care a poruncit uciderea pruncilor, de a afla Pruncul și adesea înfruntarea necredinței, personificate printr-un copil sau printr-un cioban.

Capra, Turca, Brezaia fac parte dintre datinile de Crăciun și Anul Nou.

- Se spune că "Turca este o joacă iscodită încă din vremurile bătrâne, din pricina ciudei și scârbei ce o aveau moldovenii împotriva turcilor". Cu turca, capra sau brezaia umblă tinerii începând de la Ignat și sfârșind cu zilele Crăciunului și prin unele părți în ziua de Sf. Vasile până seara. Numele de Turca, Capra sau Brezaia îl poartă unul dintre tinerii mascați.

- În Ajunul Crăciunului

- În Banat copiii merg dis de dimineață cu PIȚĂRĂII care cântă tot soiul de strigături hazli, adresate de cele mai multe ori celor care nu îi primesu în case.

“Bună zâua lui Ajun,
Că-i mai bun a lu` Crăciun,
Că-i cu miei, cu purcei, vin păstorii după ei,
Dă-ne poame, că ni-i foame,
Dă-ne nuci, că-s mai dulci,
Dă-ne colăcei că noi suntăm pățărăi”

-
- În noaptea de Crăciun nu-i îngăduit nimănui să doarmă în grajduri, deoarece în acea noapte boii vorbesc unii cu alții, în limba lor, despre Iisus Hristos, cel născut în iesle și încălzit de vite cu suflarea lor.

În Ajunul Anului Nou

- Copiii (baieții) merg cu plugușorul, pe la fiecare casă și vestesc Noul An fiind răsplătiți cu bani.
- Feciorii care merg la colindat schimbă porțile unor săteni care s-au certat în cursul anului, determinându-i astfel să vorbească și să se împace.

- În zonele Făgăraș și Mureș este obiceiul ca de Anul Nou să se pună pe masă 12 farfurii sub care se ascund diferite obiecte. Fete și feciori sau perechi de fete și feciori intră pe rând în casă și întorc fiecare dintre ei câte o farfurie și ce se află sub farfurie le arată că așa le va fi ursitul(a) sau că așa le va fi norocul dacă se vor căsători: oglinda = mândrie; paharul de țuică = băutor; pâinea = bogăție; cărbunele = negru la suflet; sarea = sărăcie; creionul = domn; bani = avuție. Se face haz de aceste preziceri.

Sfințirea caselor de Bobotează

- Începând cu primele zile ale anului civil, slujitorii sfintelor altare merg și sfințesc casele oamenilor prin stropire cu apă sfințită și vestesc Botezul lui Hristos.

-
- Sfințirea caselor credincioșilor se face prin stropirea cu aghiasmă mare în ajunul Bobotezei și prin slujba sfeștaniei ce se săvârșește la mutarea în casă nouă și care se repetă în fiecare an sau chiar mai des, atunci când lucrarea răului se face simțită în vreun fel în casă. Apa sfințită de preot poartă în ea puterea curățitoare și sfințitoare a harului dumnezeiesc.

Termenul "aghiasmă" vine de la cuvântul grecesc "aghiasmos", care își are originea în cuvântul "aghios" (sfânt).

- Harul lui Dumnezeu se pogoară în timpul slujbei de sfințire a apei doar peste apa pregătită din timp pentru acest lucru și nu peste toată apa care există în alte locuri. Iată de ce e bine ca omul să-și deschidă casa atunci când preotul vine să le sfințească, pentru că sfințirea casei vecinului nu înseamnă și sfințirea propriei case.

-
- După slujba de sfințire a apei, transformată în agheasmă, fiecare sătean își ia apă sfințită în vasele de sticlă cu care a venit de acasă. Odată ajunși acasă, oamenii sfințesc cu agheasma șura, grajdul, animalele din grajd, pomii din livadă, casa și interiorul casei.
-

- Bibliografie:

www.crestinortodox.ro

www.didactic.ro

Elev: Ienea Sebastian, clasa a IX-a E

